

การปฏิวัติวัฒนธรรมกับพัฒนาการด้านอุดมศึกษาของจีนในยุคปัจจุบัน
The Chinese Cultural Revolution and the Development of China's Present
Higher Education

128130

เกตมาตุ ดวงมณี

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิต การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในโลก เป็นประเทศที่มีอำนาจในการต่อกรทางด้านการค้าเศรษฐกิจและการศึกษากับประเทศในแถบยุโรปและตะวันตก เช่นประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ เบลเยียม หรือรัสเซีย ดังนั้นประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจึงเป็นประเทศที่นำศึกษาค้นคว้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม ตลอดจนจนถึงการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องพื้นฐานในการยกระดับประเทศและประชากรในประเทศให้ก้าวเป็นหนึ่งในประเทศชั้นนำของสังคมโลกยุคปัจจุบัน จากจุดนี้ผู้เขียนจึงตั้งใจที่จะเขียนบทความนี้ในแง่มุมของประวัติศาสตร์อันได้แก่ การปฏิวัติวัฒนธรรมจีนซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนกับพัฒนาการด้านการศึกษาศึกษาทำให้ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนกลายเป็นประเทศมหาอำนาจในปัจจุบันได้อย่างไร

สภาพการศึกษาโดยทั่วไป

ระบบการศึกษาสายสามัญของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนแบ่งออกเป็นระดับอนุบาล ประถมศึกษามัธยมศึกษาและอุดมศึกษา เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ทั่วไป แต่เนื่องจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่และมีประชากรจำนวนมาก ทำให้โอกาสการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจึงมีช่องว่างเหลื่อมล้ำกันมาก นักเรียนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากศูนย์กลางความเจริญ โดยเฉพาะในดินแดนทางภาคตะวันตกของประเทศส่วนใหญ่มีฐานะยากจน เป็นภูมิภาคที่การคมนาคมขนส่งไม่สะดวก ยากต่อการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนเป็นดินแดนที่มีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากส่งผลให้มีปัญหาในด้านภาษาสื่อสารเหตุผลดังกล่าวทำให้โอกาส

* อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ในการเรียนศึกษามีไม่น้อยกว่านักเรียนที่อาศัยในเมืองใหญ่ๆ ผู้ที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ได้ก็มีจำนวนไม่น้อยกว่านักเรียนในเขตเจริญ รัฐบาลของประธานาธิบดีเจียงเจ้อหมิน พยายามที่จะลด ช่องว่างของโอกาสการเรียนรู้ต่อระดับอุดมศึกษานี้ หลังจากที่ได้มีการประกาศนโยบาย “ นุกเบิก พื้นที่ภาคตะวันตกครั้งยิ่งใหญ่ ” เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนที่อาศัยในเขตพื้นที่ทางตะวันตกได้มี โอกาสเลือกสถาบันอุดมศึกษามากขึ้น รวมทั้งสามารถเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสถาบันที่มี ชื่อเสียง ในปีค.ศ. 2000 ซึ่งส่งผลให้มีการระดมทรัพยากรต่างๆ ทั้งทางด้านบุคลากร งบประมาณ และวิทยาการเข้าไปยังพื้นที่แถบดังกล่าว

เดิมทีกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้มีการจัดอันดับมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการประเมินศักยภาพในด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา การเรียนการสอน ของอาจารย์และนักศึกษา ตลอดจนคุณภาพและปริมาณในการตอบรับเข้าทำงานของนักศึกษาที่ สำเร็จการศึกษา รัฐบาลได้มีการจัดสรรงบประมาณรวมทั้งโอกาสในการพัฒนาเอาไว้ แต่เมื่อเดือน กันยายน ค.ศ.2006 กระทรวงศึกษาธิการของจีนได้ประกาศยกเลิกระบบดังกล่าว เนื่องจากเป็นการ สร้างความกดดันในการสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาให้แก่ผู้ปกครองและเด็กนักเรียน ผู้ปกครองมีการตัดสินใจบนเจ้าหน้าที่ระดับสูงเพื่อให้ลูกตนเองได้เข้าศึกษาต่อในสถาบันที่มีชื่อเสียง มีความเหลื่อมล้ำในการสอบเข้าศึกษาระหว่างเด็กที่อาศัยในชนบทและในตัวเมืองเกิดขึ้น ถึงแม้ กระทรวงศึกษาธิการจะประกาศยกเลิกการจัดอันดับดังกล่าว แต่ในสายตาของผู้ปกครองและ นักเรียนก็ยังคงยึดติดกับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงมายาวนานอยู่ และมีแนวโน้มว่าการแข่งขัน คัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศจะยังคงเข้มข้นและยังเป็นปัญหาอยู่เช่นเดิม ซึ่งในความ เป็นจริงการเข้าชิงชัยในมหาวิทยาลัยชั้นนำก็ส่งผลโดยตรงต่อความเครียดของผู้ปกครองและ นักศึกษาอยู่ไม่น้อย

พัฒนาการของอุดมศึกษาจีนนับจากการสถาปนาประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ในส่วนของพัฒนาการของอุดมศึกษาจีนนับจากการสถาปนาประเทศสาธารณรัฐประชาชน จีนเมื่อ ค.ศ. 1949 เป็นต้นมา ในช่วงระยะแรกรัฐบาลยังคงสนับสนุนให้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัย เอกชน ซึ่งเป็นนโยบายที่เอื้อให้มหาวิทยาลัยจีนโดยรวมกำลังพัฒนาไปในลักษณะที่หลากหลาย และคล่องตัวในการบริหารจัดการทั้งด้านงบประมาณ และความเป็นอิสระในด้านวิชาการ ตลอดจน ด้านการจัดการเรียนการสอน แต่พอถึงช่วงทศวรรษที่ 50 รัฐบาลก็เข้าไปควบคุมการดำเนินงาน อุดมศึกษาทั้งหมด ปรับให้การเรียนการสอนเป็นเอกภาพ มีแนวทางในการบริหารจัดการและการ จัดการเรียนการสอนเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยอยู่ภายใต้การบริหารของพรรคคอมมิวนิสต์

ตามเอกสารของกระทรวงศึกษาธิการจีน (2002) ได้เขียนไว้ว่ามหาวิทยาลัยเอกชน แปรสภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ รวมทั้งมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงด้วยอาทิเช่น มหาวิทยาลัยฟู่ตั้นในเซี่ยงไฮ้ มหาวิทยาลัยหนานไคในเมืองเทียนจิน(เทียนสิน) มหาวิทยาลัยเอกชนของจีนจึงหายไปจากสังคมจีนเป็นเวลาเกือบ 30 ปี และเพิ่งมาปรากฏขึ้นอีกครั้งในทศวรรษที่ 80 ที่ผ่านมา

หลังจากนั้นในช่วงปลายทศวรรษที่ 50 รัฐบาลได้มีนโยบายผลักดันให้มีมหาวิทยาลัยประจำทุกมณฑล ผลที่ตามมาจากนโยบายนี้คือในช่วงเวลาสั้นๆ เพียงแค่ 3 ปี คือ ระหว่าง ค.ศ. 1957-1960 มหาวิทยาลัยทั่วประเทศจีนจากเดิม 229 แห่ง เพิ่มขึ้น 1,298 แห่ง แต่การเพิ่มจำนวนสถาบันอุดมศึกษาครั้งนี้สร้างปัญหาขึ้นไม่น้อย โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการบริหารองค์กร เกิดการขยาย การผนวก การยุบเป็นการใหญ่ และได้มีการประกาศใช้ “บทบัญญัติ 60 ประการของมหาวิทยาลัย(高教六十条 : gāojiào liùshí tiáo)” ^[1] (Li Ru-Long, 2000) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้หลุดพ้นจากรูปแบบการจัดการศึกษาแบบสหภาพโซเวียต และให้มีความเป็นสากลมากขึ้น

พัฒนาการของอุดมศึกษาจีนกับการปฏิวัติวัฒนธรรมจีน

การปฏิวัติวัฒนธรรมจีน นับตั้งแต่ปีค.ศ. 1966 ถึงปีค.ศ. 1976 เป็นช่วงเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์จีนที่สำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมืองอย่างใหญ่หลวงและยาวนาน เป็นบาตผลผลกระทบที่ชาวจีนจำนวนมากไม่อยากจะเหลียวหลังกลับไปมองอีก บุคคลที่เกี่ยวข้องและต้องรับผิดชอบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือประธานาธิบดีเหมาเจ๋อตง

ประธานาธิบดีเหมาเจ๋อตง(毛泽东 : máozédōng) ประกาศดำเนินนโยบายปฏิวัติวัฒนธรรม โดยให้เหตุผลว่ามีกลุ่มบุคคลในลัทธิจำนวนไม่น้อย เช่น นายหลิวเซาฉี หรือนายเติ้งเสี่ยวผิง เป็นปากเสียงแทนชนชั้นนายทุนและพวกต่อต้านการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงได้แฝงตัวเข้าไปมีอำนาจและอิทธิพลอยู่ในพรรคคอมมิวนิสต์ คณะรัฐบาล กองทัพ ตลอดจนวงการศิลปะวิชาชีพต่างๆ เป็นเหตุให้แนวทางการบริหารของบ้านเมืองเบี่ยงเบนไป เกิดองค์กรที่ดำเนินการบริหารในเชิงรับใช้นายทุน และมีแนวทางของลัทธิเก่าที่เป็นระบบทั้งยังแผ่อิทธิพลกว้างขวางออกไปเรื่อยๆแทรกซึมไปจนถึงองค์กรระดับภูมิภาคและท้องถิ่น การจัดการกับกลุ่มบุคคลเหล่านี้ด้วยกลไกและวิธีใหม่ๆ คือการเก็บผลประโยชน์โดยรัฐเท่านั้น ไม่สามารถต่อรองกับกระแสทุนนิยมที่เชี่ยวกรากได้เลย ฉะนั้นจึงต้องใช้วิธีการประจันหน้ากันให้เด็ดขาดชัดเจน นั่นคือการปฏิวัติ

วัฒนธรรมเท่านั้น ที่จะสามารถช่วยนำอำนาจบริหารกลับคืนมาอยู่ในมือของผู้ยึดหลักการที่ถูกต้องของลัทธิมาร์กซ์ในพรรคคอมมิวนิสต์

ตลอด 10 ปีแห่งการปฏิวัติวัฒนธรรมของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีเหตุการณ์เกิดขึ้นมากมาย ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจได้โดยละเอียด ผู้เขียนจึงแบ่งเป็น 3 ช่วงใหญ่ๆ ดังนี้

ช่วงแรกของการปฏิวัติ เริ่มตั้งแต่การเคลื่อนไหวให้เกิดการปฏิวัติวัฒนธรรมในเดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ. 1966 เรื่อยไปจนถึงการประชุมสภาประชาชนสมัยที่ 9 ในเดือนเมษายน ปี ค.ศ. 1969 เป็นช่วงที่คณะรัฐบาลโหมตีผู้บริหารพรรคที่ถูกมองว่าเอนเอียงไปทางลัทธิทุนนิยมหลายคน เช่นนายหลิวเซาฉี และนายเติ้งเสี่ยวผิง เป็นต้น พร้อมกับโหมตีขบวนการต่อต้านการปฏิวัติวัฒนธรรมได้แก่นายเฟิงเจิน นายลู่ดิงและนายหยางชางคุน การประชุมสภาครั้งนั้นได้ผ่านร่างนโยบายปฏิวัติวัฒนธรรมที่ผิดพลาดฉบับนี้ โดยมีสาระสำคัญให้นำไปปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังถือเป็นนโยบายหลักในการบริหารพรรคที่ต้องตามกฎหมายอีกด้วย ในครั้งนั้นยังมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของรัฐบาลกลาง ดังที่Zhang Wu-Sheng (1996) อธิบายว่าได้มีการจัดตั้งหน่วยงาน “คณะปฏิวัติวัฒนธรรมกลุ่มย่อยประจำส่วนกลาง” เพื่อพยายามผลักดันให้คณะทำงานกลุ่มนี้สามารถเข้ากุมอำนาจหลักในการปกครอง แม้จะมีกลุ่มคนบางกลุ่มในพรรค เช่น นายเจินอี้ นายหลี่ฟู่วุน และนายเยี่ยนเจี้ยนอิง วิพากษ์วิจารณ์ความถูกต้องของร่างกฎหมายฉบับนี้ แต่ก็ไม่เป็นผล ข้าราชการต้องตกเป็นเหยื่อการห้ามนการเมืองเสียอีก อาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างในการบริหารบ้านเมืองทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในยุคนั้น ถูกคนกลุ่มนี้ช่วงชิงอำนาจหรือไม่ก็เปลี่ยนแปลงคณะทำงาน บ้านเมืองเกิดความระส่ำระสายขึ้น ถึงขนาดที่รัฐบาลกลางต้องส่งทหารเข้าประจำการในท้องที่ต่างๆเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

ช่วงที่สอง เริ่มตั้งแต่การประชุมสภาประชาชนสมัยที่ 9 จนถึงการประชุมสภาประชาชนสมัยที่ 10 ช่วงเวลาดังกล่าวเกิดกรณีของหลิวเปียว ที่เคลื่อนไหวชองชุมกำลังพลอย่างลับๆ สร้างสถานการณ์ก่อความวุ่นวายในท้องที่ต่างๆ ทั้งยังมีแผนการก่อรัฐประหารเพื่อยึดอำนาจสูงสุดของประเทศ แต่สุดท้ายก็ล้มเหลว เพราะประธานเหมาฯและนายกรัฐมนตรีโจวเินไหล ล่วงรู้ความเคลื่อนไหวและสั่งการปราบปรามได้เสียก่อน หลังจากนั้นนายกรัฐมนตรีโจวเินไหลก็เข้าไปควบคุมการดูแลงานประจำของรัฐบาลอย่างใกล้ชิด

การต่อสู้ช่วงชิงอำนาจทางการเมืองในพรรคและในรัฐบาลส่งผลต่อสังคมเป็นอย่างมาก หน่วยงานภาครัฐในหลายท้องที่อยู่ในภาวะหยุดชะงัก โรงงานไม่สามารถผลิตสินค้าออกขาย โรงเรียนไม่สามารถเปิดสอนได้เหมือนในภาวะปกติ ชาวนาปล่อยให้ที่ดินรกร้างเพราะเข้าร่วมกระบวนการปฏิวัติ เนื่องจากการวาดล้างให้บรรดาผู้รู้แขนงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวงการวิชาการ

วงการแพทย์ หรือวงการกีฬา ต้องเดินทางไปใช้ชีวิตยังชนบทในระยะเวลาช่วงหนึ่ง จึงเป็นสาเหตุทำให้ความเจริญก้าวหน้าของประเทศหยุดชะงัก

ช่วงที่สาม ตั้งแต่การประชุมสภาประชาชนสมัยที่ 10 เรื่อยไปจนถึงการสิ้นสุดการปฏิวัติในเดือนตุลาคม ค.ศ.1976 ช่วงนี้เป็นระยะเวลาแห่งการลงมือปฏิบัติการของเจียงซิง โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การช่วงชิงอำนาจสูงสุดในพรรคคอมมิวนิสต์ ประธานเหมาฯ ตระหนักถึงความทะเยอทะยานของ “แก๊ง 4 คน” และเริ่มออกมาวิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรมของคนกลุ่มนี้อย่างรุนแรง เมื่อนายเติ้งเสี่ยวผิงเข้ารับผิดชอบงานแทนโจวเอินไหลที่ป่วยหนักทำให้อุตสาหกรรม เกษตรกรรม คมนาคม และเทคโนโลยี เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ในขณะเดียวกันก็ดำเนินการปราบปรามแก๊ง 4 คน แต่ประธานเหมาฯ ไม่เห็นด้วยจึงปลดนายเติ้งเสี่ยวผิง ทำให้ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนตกอยู่ในภาวะวุ่นวายอีกครั้ง

การดำเนินนโยบายปฏิวัติวัฒนธรรมและความผิดพลาดในการให้ความสำคัญกับนโยบายซ้ายจัดในระบอบดังกล่าว เป็นสิ่งที่ประธานเหมาฯ ต้องรับผิดชอบ แต่นั่นก็เป็นความผิดพลาดของนักปฏิวัติแห่งชนชั้นกรรมาชีพผู้ยิ่งใหญ่ ที่เกิดจากความสนใจจะแก้ไขข้อบกพร่องของพรรคคอมมิวนิสต์ และเกิดจากความเอาใจใส่ในชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนภายใต้การปกครองของเขา จึงเป็นสิ่งที่พอจะเข้าใจได้อยู่ และไม่ควรมองข้ามว่า ในที่สุดประธานเหมาฯ ก็สามารถแยกแยะความจอมปลอมของแก๊ง 4 คนได้ และออกมาเปิดโปงความชั่วร้ายของคนเหล่านี้ด้วยตนเอง

แท้จริงแล้วการปฏิวัติวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นเป็นการต่อสู้ช่วงชิงอำนาจทางการเมืองระหว่างชนชั้นนายทุนกับชนชั้นกรรมาชีพมากกว่า แต่ทว่าผลพวงที่ตามมากลับกลายเป็นความสับสนวุ่นวาย จนประชาชนเสื่อมศรัทธาในตัวประธานเหมาฯ เพราะการดำเนินมาตรการต่างๆ ส่งผลให้ชีวิตของชาวจีนโดยทั่วไปลดถอยลงในด้านเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ ตลอดจนถึงด้านการศึกษา และมิผลทำให้ความสามัคคีในหมู่ประชาชนลดน้อยลงไป

การปฏิวัติวัฒนธรรมดังกล่าวส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการพัฒนาการด้านการศึกษาของจีน และทำให้การอุดมศึกษาทั่วประเทศจีนต้องชะงักงันตามไปด้วย รัฐบาลจีนได้รื้อฟื้นสถาบันการศึกษาอีกครั้งและเปิดให้มีการสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยใหม่อีกครั้งในปี ค.ศ. 1977 เป็นต้นมา แต่อำนาจการควบคุมดูแลมหาวิทยาลัยยังคงอยู่ในมือของรัฐบาล จนเมื่อมีเสียงสะท้อนจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย ดังที่ Du Zheng (1988) เขียนว่า “ความบกพร่องของระบบการศึกษา ทำให้มหาวิทยาลัยไม่สามารถพัฒนาไปในทิศทางที่ควรจะเป็น ระบบการควบคุมดูแลมหาวิทยาลัยดังที่เป็นอยู่ เปรียบเสมือนการมัดมือมัดเท้าเราไว้ ยากที่จะสร้างสรรค์มหาวิทยาลัยให้มี

ความพร้อมสมบูรณ์ในด้านวิชาการได้” จากประเด็นดังกล่าวได้กระตุ้นให้ผู้บริหารระดับสูงของจีนได้ถูกคิดและปรับนโยบายการอุดมศึกษาของจีนในเวลาต่อมา

ปี ค.ศ. 1985 กระทรวงศึกษาธิการของจีนได้ประกาศใช้นโยบายปฏิรูปการศึกษาใหม่ โดยให้เหตุผลว่าทางกระทรวงได้ควบคุมการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษามากเกินไป ทำให้ขาดความคล่องตัวในการปรับปรุงคุณภาพของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงได้มีการประกาศจัดแบ่งระดับการบริหารสถาบันการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือสถาบันการศึกษาในสังกัดของส่วนกลาง สถาบันการศึกษาในสังกัดของมณฑลและสถาบันการศึกษาในสังกัดของเมือง มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีอำนาจในการกำหนดแนวทางบริหารจัดการมากขึ้น แม้ยังคงถูกควบคุมอยู่ภายใต้นโยบายรวมของรัฐที่ต้องการให้การเรียนการสอนทั่วประเทศเป็นเอกภาพ

ปัญหาในการปรับปรุงคุณภาพของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษานี้ เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์มากขึ้นเมื่อมหาวิทยาลัยชั้นแนวหน้าต่างก็มีแนวโน้มจะให้สิทธิแก่นักเรียนในท้องถิ่นของตนมากขึ้น เช่น มหาวิทยาลัยฟู่เจี้ยนรับนักเรียนในเมืองเฉิงไห่ได้ถึงร้อยละ 40 มหาวิทยาลัยเจ้อเจียงรับนักเรียนจากมณฑลเจ้อเจียงได้ถึงร้อยละ 70 มหาวิทยาลัยของจีนแบ่งตามงบประมาณในการสร้างเป็น 2 ประเภทได้แก่มหาวิทยาลัยที่ได้รับเงินสนับสนุนจากงบประมาณของรัฐบาลกลางและมหาวิทยาลัยที่ได้รับเงินสนับสนุนจากงบประมาณท้องถิ่น (Wang Yong - Jing, 2000)

ดังนั้นผู้เขียนคิดว่าหากมหาวิทยาลัยท้องถิ่นรับนักเรียนในท้องถิ่นของตนมากขึ้นก็เป็นเรื่องที่มีเหตุผลสามารถทำความเข้าใจได้ แต่มหาวิทยาลัยที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลกลางก็ไม่ควรใช้เกณฑ์แบ่งจำนวนในการรับนักเรียนเช่นนี้เนื่องจากเป็นการกีดกันสิทธิในการเลือกสถาบันการศึกษาของผู้เรียน อีกทั้งยังไม่มีความสะดวกทางการศึกษาอีกด้วย

อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1999 เป็นต้นมา แนวโน้มเช่นนี้เด่นชัดขึ้นหลังจากที่มหาวิทยาลัยชั้นแนวหน้าดำเนินนโยบาย “บูรณาการสถาบันในระดับมณฑล” กล่าวคือผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งจะหาเงินทุนในการพัฒนากิจการของมหาวิทยาลัยให้เจริญก้าวหน้าด้วยตนเอง (Fang Jin- Ying, 2001)

จากการที่ผู้เขียนได้คลุกคลีในวงการศึกษามา และได้ศึกษาต่อ ณ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดในการจัดอันดับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จากเดิมที่ยกเลิกการจัดอันดับมหาวิทยาลัยเปลี่ยนเป็นการเริ่มประกาศให้มีการจัดอันดับมหาวิทยาลัยเกิดขึ้นใหม่ เพื่อให้มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งพัฒนาศักยภาพของตนเองในการแข่งขันระดับสากลโลกต่อไป การจัดอันดับมหาวิทยาลัยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

โดยกระทรวงศึกษาธิการของจีนจะพิจารณาจากตัวชี้วัดหลายประการเช่นประสิทธิภาพการเรียนการสอน คุณภาพของบุคลากร จำนวนนักศึกษาที่สนใจมาเรียน ซึ่งแต่ละมหาวิทยาลัยก็จะมีจุดเด่นของตน

ดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนไทยที่สนใจจะไปศึกษาต่อในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เข้าใจศาสตร์สาขาที่ตนเองสนใจที่จะศึกษามากขึ้น ผู้เขียนจึงขอยกตัวอย่างสาขาเด่นๆ ของมหาวิทยาลัยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนพอสังเขปดังนี้

มหาวิทยาลัยปักกิ่ง	โดดเด่นด้านสาขาวิชาในสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยการบินปักกิ่ง	มีชื่อเสียงด้านการผลิตนักบิน ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน
มหาวิทยาลัยฝักหัดครูปักกิ่ง	โดดเด่นด้านการผลิตครูผู้สอนที่มีคุณภาพ
มหาวิทยาลัยชิงหัว (ปักกิ่ง)	โดดเด่นด้านวิทยาศาสตร์ คณะที่มีชื่อเสียงคือคณะวิทยาศาสตร์ นิติศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ (ลินจง ประยูรเมธี, 2546)
มหาวิทยาลัยเจ้อเจียง (เจ้อเจียง)	โดดเด่นด้านการสอนวิชาวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยฟู่दान (เซี่ยงไฮ้)	ได้รับการขนานนามว่า “มหาวิทยาลัยปักกิ่งน้อย” มาตรฐานการสอนแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย
มหาวิทยาลัยเทียนจิน(เทียนสิน)	โดดเด่นด้านการวิชาเคมีและสถาปัตยกรรม

บทสรุป

ปัจจุบันการเรียนการสอนของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้รับการพัฒนาขึ้นตามความเจริญก้าวหน้าด้านต่างๆ ของประเทศ แต่มีผลสำรวจชี้ให้เห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยระดับแนวหน้าหลายแห่งไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร รู้ไม่เท่าทันกระแสวัตถุนิยม และมีปัญหาด้านคุณธรรม จนถึงกับมีการรณรงค์ให้มีการแข่งขันกันทางด้านจริยธรรม จากประเด็นนี้ทำให้สังคมเกิดคำถามขึ้นว่าแท้ที่จริงแล้ว เป้าหมายของการศึกษาคืออะไร เพื่อให้ได้มาซึ่งปริญญาบัตรใบเดียวใช่หรือไม่ ผู้เขียนคิดว่าการศึกษาคือส่งเสริมสร้างมนุษยธรรม จริยธรรม การศึกษาต้องควบคู่ไปกับจริยธรรมและศีลธรรมด้วย การศึกษาสูงไม่ได้เป็นตัวบ่งชี้ว่าคนๆ นั้นจะต้องเป็นคนดีเสมอไป การศึกษาสูงทำให้ใจคนสูงตามด้วยหรือไม่ นี่เป็นเรื่องที่น่าขบคิดสำหรับสังคมการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและโลกยุคปัจจุบัน

เชิงอรรถ

[1] “บทบัญญัติ 60 ประการของมหาวิทยาลัย” เป็นบทบัญญัติที่มุ่งเน้นปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารประเทศโดยการนำของผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ เนื่องจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนผ่านการปลดแอกมา 20 ปี การศึกษาของประเทศมีการพัฒนารวดเร็ว แต่สังคมก็ยังคงยึดติดกับการใช้ชีวิต รูปแบบและแนวคิดแบบเก่าๆ อยู่ ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคและความเท่าเทียมในการศึกษาเท่าที่ควร มีนโยบายบางอย่างของพรรคได้ขัดแย้งกับการบริหารงานด้านการศึกษา ดังนั้นเพื่อให้มีนโยบายที่เป็นแนวเดียวกัน ประธานเหมาฯ จึงเชิญผู้บริหารประเทศ ครูอาจารย์ และตัวแทนนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาหารือร่วม กำหนดร่างบทบัญญัติให้เป็นแนวเดียวกันกับพรรค บทบัญญัติดังกล่าวได้ประกาศใช้ ณ วันที่ 15 กันยายน ค.ศ. 1961 ประกอบด้วย 10 หมวด 60 มาตรา ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป ประกอบด้วยมาตราที่ 1-7

หมวด 2 การสอน ประกอบด้วยมาตราที่ 8-14

หมวด 3 การพัฒนาแรงงาน ประกอบด้วยมาตราที่ 15-20

หมวด 4 การวิจัยและฝึกอบรม ประกอบด้วยมาตราที่ 21-23

หมวด 5 การวิจัยงานทางวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยมาตราที่ 24-28

หมวด 6 อาจารย์และนักศึกษา ประกอบด้วยมาตราที่ 29-36

หมวด 7 การจัดเตรียมปัจจัยและการควบคุมการดำรงชีวิต ประกอบด้วยมาตราที่ 37-43

หมวด 8 ความคิดทางการเมือง ประกอบด้วยมาตราที่ 44-50

หมวด 9 ระบบผู้นำและการบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบด้วยมาตราที่ 51-53

หมวด 10 พรรคและภาระกิจพรรค ประกอบด้วยมาตราที่ 54-60

ประธานพรรคคอมมิวนิสต์เชื่อว่าบทบัญญัตินี้สามารถเปลี่ยนแปลงวิธีการบริหารของผู้นำ แก้ไขปัญหาหลักของมหาวิทยาลัย โดยเน้นการเข้าถึงอาจารย์และนิสิตนักศึกษา เข้าใจในสภาพการศึกษาปัจจุบัน ตลอดจนหาวิธีการปรับปรุงและแก้ปัญหาทางการศึกษาต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ลินจง ประยูรเมธี. (2546). **Study in China** . กรุงเทพฯ : ฟรีแมน มัลติมีเดีย.
- Du Zheng,(1988). **The History of China**. Shanghai: shanghai company.
- Fang Jin- Ying,(2001). **The Chinese's Education in the Future** .Beijing: shishi publicher.
- Li Ru- Long.(2000). **The theory of education in China**. Beijing: Beijing Language and Culture University.
- Office of the National Education Commission . (2002) .**Education in China 1995**.Beijing:Office of the National Education Commission.
- Wang Yong- Jing.(2000). **The Problem of education in China and South East Asia**. Beijing: Zhongguo Shuili Dian Publicher.
- Zhang Wu-sheng.(1996). **New Theory in Education**.Shanghai:Shanghai Education publicher.

